

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ГАЗУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту газу НАН України,
доктор технічних наук, професор,
чл.-кор. НАН України

Г.В. Жук
14.08.2025 р.

СХВАЛЕНО

рішенням Вченої ради
Інституту газу НАН України
протокол №9
«14» серпня 2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ
Інституту газу Національної академії наук України**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1.1 Положення про вибіркові освітні компоненти (далі – Положення) в Інституті газу НАН України (далі – Інститут) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2017 р. № 1556 – VII, «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 23.03.2016 р. № 261, «Положення про організацію освітнього процесу» здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті газу НАН України.

1.2. Це Положення регламентує порядок реалізації права на формування індивідуальної освітньої траєкторії аспіранта; вибір ним навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньо-науковою програмою (далі – ОНП) та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти.

1.3. Положення забезпечує умови для унормування процедур:

- формування та доведення до відома здобувачів наукового ступеня доктора філософії (аспірантів) переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору аспірантами навчальних дисциплін із сформованого переліку;
- організації вивчення обраних навчальних дисциплін;
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.4. Вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які пропонуються аспірантам Інститутом з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів освіти третього рівня, посилення їхньої конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці, сприяють академічній мобільності аспіранта, забезпечують реалізацію його особистих освітніх та наукових інтересів і обираються з урахуванням напряму дисертаційного дослідження аспіранта, його індивідуальних професійних та наукових потреб.

1.5. Здобувачі ступеня доктора філософії мають право вибирати навчальні дисципліни, пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником, завідувачем наукового структурного підрозділу Інституту, в якому здійснюється дисертаційне дослідження та Вченою радою або вибирати навчальні дисципліни самостійно, див. п.3.4.3.

1.6 Вибіркові навчальні дисципліни додаються до ІНПА (індивідуальний навчальний план аспіранта) і є обов'язковими для їх вивчення здобувачем.

1.7 Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить не менше трьох кредитів ЄКТС.

1.8. Завідувачі відповідних наукових відділів, що пропонують вибіркові дисципліни, забезпечують підготовку робочих програм (силабусів) та навчальних дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибірових дисциплін.

2. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН АСПІРАНТАМИ.

2.1. Аспіранту пропонується реалізувати досягнення своїх цілей, шляхом вибору дисциплін із запропонованого переліку, за допомогою яких здобуваються знання, необхідні для поглиблення фахових компетентностей, а також для виконання дисертаційного дослідження.

2.2. Обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в Інституті, так і в інших вищих навчальних закладах (зокрема закордонних). ІНПА формується відповідно до навчального плану на кожний навчальний рік окремо (на наступний навчальний рік складається в кінці поточного), або формується одразу на весь період навчання на протязі 2-х місяців після зарахування до аспірантури. ІНПА затверджується директором Інституту та Вченою радою. При відповідному письмовому зверненні аспіранта дозволяється коригування ІНПА, що затверджується директором Інституту та Вченою радою.

2.3. За результатами реалізації права аспіранта на вільний вибір навчальних дисциплін до його ІНПА мають бути включені всі вибрані дисципліни. Сукупний обсяг обов'язкових і вибірових складових індивідуального навчального плану повинен відповідати кількості кредитів ЄКТС, зазначених у ОНП, що відповідає обов'язковому для виконання обсягу річного навантаження.

2.4. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових ІНПА, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітньо-науковій програмі, за якою навчається здобувач.

3. ПОРЯДОК ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН АСПІРАНТАМИ.

3.1. Терміни проведення процедур вибору аспірантами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту аспірантів у групах і потоках.

3.1.1. Аспіранти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін зазвичай не пізніше як за 5 днів до початку нового навчального року, що починається 1 жовтня кожного року, або ІНПА формується одразу на весь період навчання на протязі 2-х місяців після зарахування до аспірантури.

3.1.2. Для аспірантів, які навчаються за освітньо-науковими програмами, в яких вибірову складову заплановано у першому навчальному році, вибір дисциплін організовується протягом перших двох тижнів навчання.

3.2. На засіданнях Вченої ради Інституту затверджуються списки вибірових дисциплін вибіркового переліку.

3.3. Затверджені переліки вибірових навчальних дисциплін та робочі програми розміщуються на офіційному сайті Інституту.

3.4. Процедура вибору аспірантами навчальних дисциплін складається з таких етапів:

3.4.1. Перший етап – ознайомлення аспірантів із порядком, термінами й особливостями вивчення навчальних дисциплін вибіркової складової.

3.4.2. Другий етап – ознайомлення аспірантів з переліками вибірових дисциплін, що пропонуються як за ОНП, за якою вони навчаються. Ознайомитися з анотаціями та робочими програмами дисциплін вибіркової складової, а також з портфоліо викладачів.

3.4.3. Третій етап – запис аспірантів на вивчення навчальних дисциплін.

Вибір навчальних дисциплін здійснюється шляхом персонального подання заяви до відділу аспірантури за власним підписом та наукового керівника.

На Вченій раді Інституту проводиться обговорення вибору та його затвердження чи надаються обґрунтовані рекомендації щодо зміни рішення. У разі небажання аспіранта прислухатись до рекомендацій Вченої ради, наукового керівника та завідувача наукового структурного підрозділу Інституту, в якому здійснюється дисертаційне дослідження, він інформує про це і має право самостійно обрати навчальні дисципліни. У такому разі Вчена рада та директор Інституту обов'язково затверджує одноосібне рішення аспіранта.

Далі вибрані дисципліни заносяться до ІНПА.

3.5. У випадку поновлення, переведення аспіранта, допуску до занять після завершення академічної відпустки за письмовою заявою здобувача можливе перезарахування вибірових дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із вибіркової складової ОНП.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.

4.1. Положення затверджується Вченою радою Інституту газу НАН України і вводиться в дію наказом директора Інституту.

5.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Інституту в межах своїх повноважень, установлених посадовими інструкціями.

5.3. Зміни і доповнення до цього Положення розглядаються в затверджуються Вченою радою Інституту газу НАН України і вводяться в дію наказом директора.

АНКЕТА

щодо вибору освітніх компонентів

здобувача групи _____

/ПІБ/

зі спеціальності _____

спеціалізація _____

№ з/п	Назва освітнього компонента	Семестр							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Загальні освітні компоненти									
Спеціальні (фахові) освітні компоненти									

ПОДАННЯ

про включення вибіркового освітнього компонента до загального циклу /
спеціального (фахового) циклу

1. Інформація про освітній компонент	
Назва освітнього компонента	
Обсяг освітнього компонента, в тому числі*	
лекції	___ ак. годин
практичні заняття	___ ак. годин
лабораторні роботи	___ ак. годин
індивідуальне завдання	
форма семестрового контролю	
Передумови до вивчення освітнього компонента	<i>Заповнюється при наявності</i>
2. Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я та по-батькові	
Науковий ступінь, вчене звання	
Підтвердження відповідності викладача пропонованому компоненту (диплом, тема дисертації, наявність науково-методичних матеріалів, тощо)	
3. Навчально-методичне забезпечення	
Силабус (вказати 2-3 ПРН з відповідної ОПП (ОНП))	Додаток 1.
Робоча програма	Додаток 2.

* обсяг контактних годин не повинен перевищувати 50% обсягу освітнього компонента

Освітній компонент пропонує науковий підрозділ _____ / назва / _____

Завідувач підрозділом

/підпис/

_____/ПІБ/____